

5567

321.8

h-85

1920

ԱՊՐԻԼՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅԻՆ
ԻՅՈՒՆՈՒԹԻՒՆ:

„Պրոլետարներ բար երկրների
միացե՛ք.“

Պ. Մ. ԻՎԱՆՈՎ.

ԻՆՉ Է ԱՐԵՆ
Խորհրդային Իշխանությունը
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ.

Քաղ. Գ. Տ. Թ.

Գին 4 10 րուբլի

ԱՊՐԻԼՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.

Քաղ. 1920 թ.

издана в Азербайджанской Центропечати.

321. 3'

Ի

321.8

Ի-85

321.8

ԲԱՄԲԱՍԱՆՔԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻԶԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ.

Շատ են խօսում Սովետական Իշխանութեան մասին, որ նա մեղաւոր է այս կամ այն բանի մէջ: Մեղադրում են, որ Խորհրդային Իշխանութիւնը անընդունակ է կանոնաւոր գործ անելու: Հաց չկայ.—ուրեմն մեղաւորը Խորհրդային Իշխանութիւնն է, որ չի կարողանում կերակրել բոլորին: Երկաթուղիները լաւ չեն գործում. դարձեալ Խորհրդային Իշխանութեանն են մեղադրում և օրինակ են բերում, որ ցարի ժամանակ աւելի կարգ ու կանոն էր տիրում:

Լուր են տարածում, որ Խորհրդային Իշխանութիւնը արգելում է Աստծուն հաւատալը. եկեղեցական պսակը ու զանգահարութիւնը, և ոչնչացնում է սրբերի պատկերները:

Անհնար է բոլոր ասկէկոսները մի առ մի թելի:

Իսկ երբ հարց ես տալիս, թէ ինչով է վատ Խորհրդային Իշխանութիւնը. խօսողն էլ չի կարողանում պատասխանել:

Ինչքան ասես հայհոյում են Խորհրդային Իշխանութեանը: Հարցնում ես,—ինչ կարգեր է ուղում մտցնել Խորհրդային Իշխանութիւնը, և ով է նրան խանգարում սկսած գործը առաջ տանելու,—այդ հարցին արդէն որոշ և տեղին պատասխան ոչ ոքից չենք լսում:

Այդ բոլորն առիթ է տալիս մեզ մի առ մի պատմելու Խորհրդային Իշխանութեան կատարած գործը:

Ինչու է նա այդպէս կոչւում. այդ Իշխանութիւնը ում օգտին է աշխտում Ռուսաստանում կարգը վերականգնելու, ինչ է արել նա մինչև հիմա, և ինչու դեռ շատ բաներ չի կարողացել անել, որ բանւորը հնարաւորութիւն ունենայ այդ երկրում լաւ և հանգիստ ապրելու:

Երբ այդ բոլոր հարցերին կպատասխանենք, այն ժամանակ

պարզ կլինի ամենքի համար, որ իզուր են Խորհրդային Իշխանութեանը բամբասում:

Մենք հասկանում ենք մեզ բամբասող թշնամիների միտքը. նորա ուղում են դահ նստեցնել նախկին ցարին, առաջ քաշել կալածատէրին, ֆարքիկանաին ու վաճառականին, որ առաջւայ նման իրենց ճանկերում խեղտեն գիւղացուն ու բանւորին:

ԲԱՆԻՈՐ-ԳԻՒՂԱՅԻՆ ԻԶԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ.

Երբ Խորհրդային Իշխանութիւնը հաստատեց մեր երկրում, երկու տարին չլրացած, շատերը մոռացան, որ 1917 թ. հոկտեմբեր ամսին բանւորութեանն ու գիւղացիութիւնն Իշխանութիւնն իւր ձեռքն առաւ, քեց, վերացրեց կեռեմակու Կառավարութիւնը: Խորհրդային Իշխանութիւնը սկզբից, թէպէտ վախժխելով, աշխատում էր այնպէս տանել գործը, որ միանգամայն վերջ տայ կապիտալիստներին, ֆարքիկանտներին ու կալածատէրերին, որոնք ցարի ժամանակ շատ լաւ էին ապրում, ի հաշիւ գիւղացու և բանւորի թափած քրտնքի:

Բամբասողները մոռանում են, որ Խորհրդային Իշխանութիւնը չի մտածում հարուստի և նրա գրպանի մասին, այլ գիւղացու և բանւորի և միջոցներ է ձեռք առնում ազատել խեղճերին ճիւղալիւ հարուստի լծից:

Այդ Իշխանութիւնը, որ Խորհրդային է կոչւում ահա թէ ինչու:

Ինչպէս ասացինք, ցարը կառավարում էր երկիրը հարուստներից և պոմէշչիկներից ընտրած նահանգապետներով ու զանազան չինովնիկներով, որպէսզի ամեն ինչ հարուստների օգտին կատարէին:

Իսկ երբ հաստատեց Բանւոր Գիւղացիական Կառավարու-

թիւնը, նա հեռացրեց այդ հարուստներին և Իսխանուքիւնը յանձնեց բանուորին և գիւղացուն: Թող այսուհետեւ ինքը գիւղացին և բանուորն ընտրեն հաւատարիմ ընկերներ և յանձնեն իրաւունքը այդ ընտրեալ Բանուոր-Գիւղացիութեան Իշխանութեանը կառավարելու իրենց:

Իսկ իրենք ընտրեալներն էլ թող միասին հաւաքուին և գործը խորհրդակցութեամբ կատարեն:

Ահա գիւղացիներն և բանուորների ընտրեալներն այդ ժողովը կոչուում է Խորհրդային:

Քաղաքում կհաւաքեն բանուորների ընտրեալները և կ'կազմեն Բանուորական պաշտամաւորների Խորհուրդ:

Իսկ գաւառից, նահանգից, շրջանից ընտրեալ գիւղացիներն էլ կհաւաքեն և կ'կազմեն Գիւղացիական պաշտամաւորների Խորհուրդ:

Կարմիր զինուորներից ընտրեալների ժողովն էլ կ'կոչուի Կարմիր զինուորների պաշտամաւորների Խորհուրդ:

Եւ որովհետեւ բոլոր գործերը կառավարում են Խորհուրդները և կառավարութիւնն էլ նրանց հետ միշտ խորհրդակցում է, ուստի և կոչուում է Խորհրդային Իսխանուքիւն:

Կառավարում են ոչ թէ միմիայններն ու չինովնիկներն, այլ հենց բանուոր ժողովրդից ընտրեալները:

Այսպէս մենք տեսնում ենք, որ կառավարութեան մէջ տեղ չեն տալիս հարուստներին և նրանց չեն թողնում գործին մօտենալու: Հարուստի քէֆին զիպաւ, երբ նրան զրկեցին իշխանութիւնից, ֆաբրիկայից, և գործարանից:

Հիմա տեսնենք, թէ ինչպէս էին օգտուում հարուստները:

Գիւղացու հողն ախրան քիչ էր, ինչքան որ խեղճը վարում էր ու ցանում, էլի սոված էր մնում:

Իսկ կալածատէրն էլ այնքան հող ունէր, որ ձեռին շիւար

էր մնացել. ինքը մենակ մշակել չէր կարողանում, ուստի և տալիս էր գիւղացուն կապալով:

Կապալով վերցած հողն էլ գիւղացին հերկում, ցանում, չարչարում էր. իսկ երբ հնձի ժամանակն էր գալիս, կալածատէրը նրան տալիս էր շատ քիչ բաժինը:

Գործարաններում էլ ֆաբրիկանոսների գործն էր յաջող գնում:

Ամբողջ օրը աշխատող բանւորը և ինքը և ընտանիքը սոված էին մնում, որովհետեւ շատ քիչ վարձ էին տալիս: Քանի որ գործարանը և հողը բանւորի և գիւղացու ձեռքին չէր, այդ աւարդարութիւնները միշտ լինում էին:

Խորհրդային Իշխանութիւնը այդ անիրաւութեան հետ չէր կարող հաշուել:

Հէնց որ Խորհրդային Իշխանութիւնը իշխանութիւնն իր ձեռքն առաւ, նա անմիջապէս ազատեց գիւղացուն կալածատիւրով կապանքներից և ամբողջ հողը յանձնեց գիւղացուն:

Գործարանը և ֆաբրիկաներն էլ աւելցին բանւորներին:

Բայց այդ բոլորը միանգամից չկատարուեց: Մեծ Ռուսաստանի մէջ միանգամայն անհնար էր վերադառնալ կարգը և շատ մեծ ջանք էր հարկաւոր կապիտալիստներին և կալածատէրերին խոչնդոտների դէմ կուսելու, որոնք ոչ մի միջոցի առաջ կանգ չէին առնում, ժողովրդին զոգոնելու Խորհրդային Իշխանութեան դէմ:

Երբ այդ օրէնքը հրատարակեց, իսկոյն հարկաւոր եղաւ հաշի առնել, թէ որքան թանկարժէք իրեր կան եկղեցիներում և ինչպէսի պապերներն ու եկեղեցական անօթներ: Այդ բոլորի ցուցակները պէտք է կազմէին և ներկայացնէին Խորհրդային Իշխանութեան:

Իսկ Խորհրդային Իշխանութիւնը նոյն ցուցակներով եկեղեցական այդ բոլոր հարուստութիւնը յանձնում է ձեռքին սլա-

ւոսլաւ համայնքին, որ պարտաւորուած է հսկել և պահպանել այդ կայքը: Իսկ տաճարից օգտուել միայն իւր կրօնական պէտքերի համար—բայց ոչ դասախօսութիւններ կարգաւորու կամ դպրոց բանալու այնտեղ (միայն բացառիկ պայմաններում այդ կարելի է, եթէ կարևոր է):

Իսկ որ վանականների ձեռքից խլել են նրանց տունն ու կապիտալը այդ արւած է օրէնքի հիման վրայ:

Բայց անա թէ ի՞նչ էր կատարուած ցարի ժամանակ:

Ասենք թէ քաղաքում էաւ մի եկեղեցական տուն կամ հող, որ մեծ արդիւնք էր բերում, բոլորը մտնում էր վանականների զբաղմունք: Մենք գիտենք որ Խորհրդային Իշխանութիւնը բոլոր հարուստներից խլել էր նրանց տունն ու հողը, ուրեմն և չէր կարող այդ հողերակաւանների համար բացառութիւն կազմել և թող տար, որ նրանք ձրիակերութեամբ ապրէին:

Եւ հէնց այդ բանն էլ սևազգեստներին դիւր չիկաւ:

Սրբերի պատկերները վերցնելու մասին էլ այդ վանականները սուտ են խօսում:

Մինչ դեռ Խորհրդային Իշխանութիւնը զործ չունի այն անձանց հետ, որոնք նրան չեն վնասում, թէկուզ երկնց տանը շատ էլ սրբի պատկեր ունեն:

Ոչ ոք տաճարների սրբոց պատկերներին ձեռք չի տուել:

Միայն օրէնքի մէջ աւաւած է, որ բոլոր կառավարչական հաստատութիւններից ու դպրոցներից հաւաքել այդ պատկերները: Ահա թէ ինչի համար:

Նախ որ աղօթել պէտք է տաճարում, և որ գլխաւորն է, չի կարելի սրբի պատկերը կախել այնպիսի վայրում, ուր մեծաւ պարզութեամբ մարդիկ չեն նստած, այլ և ուրիշ զաւանթների մարդիկ էլ են լինում կամ յաճախում, որոնց համար այդ վիրաւորանք է. նրանք կասեն, որ պաւաւաւանների համար ամեն ինչ

ուրեմն կարելի է: Եւ այդ բանից հաղար տեսակ դժգոհութիւններ առաջ կգան:

Օրէնքն արգելում է դպրոցում կրօն դասաւանդելն:

Ով ուզում է երեխային կրօն սովորեցնել, թող այդ անէ տանը, ոչ ոք նրան չի արգելում:

Խորհրդային Իշխանութեանը մեղադրում են սրբոց մասունքները պղծելու մէջ:

Բայց գիտէ՞ք թէ ի՞նչ անիրաւ բաներ են արել այդ հոգեւորականները:

Օրինակ—Նովոգորոդի նահանգում. «Իզվեստի» լրագրում գրած էր.

«Նովոգորոդի Իսպոլկոմի հրահանգի համաձայն՝ Նովոգորոդի երկաթուղագծի կայարանում,՝ ներկայութեամբ Խորհրդային Իշխանութեան ներկայացուցչի, հոգեւորականութեան և հասարակութեան խումբն բաղմութեան, կատարեց սուրբ Դորոֆեայի մասունքների բացումը:

Մասունքների տեղ, լոթերի մէջ փաթաթած դասն ապտեկայի բամբակի մէջ կըրած մոմից մի տիկնիկ:

Ամբոխը կատաղած այդ խայտառակ խաբէբայութիւնից, քիչ մնաց տեղն ու տեղը սպանէր վանքի վանահօրը հայր Ստեփան Վարդասունին:»

Այդպիսի խաբէբայութիւններ ամեն տեղ եղել են իսկ սևազգեստները մեղադրել են Խորհրդային Իշխանութեան, որ պղծում է մասունքները:

Խորհրդային Իշխանութիւնը արգելեց հոգեւորականներին եկեղեցու դասաւանդութիւններով ամբոխին հրաւիրելը, որպէսզի անկարգութիւններ չպատահեն և ժողովրդին չգոգռեն:

Իսկ այդ սևազգեստները յայտարարում էին, թո՛ղ դասաւանդութիւնն արգելոււմ է:

Ամենքս էլ լսում ենք դասաւանդիկի ձայնը ամեն օր, երբ

եկեղեցիներում արարողութիւն կայ և ոչ ոք էլ չի արգելում:
Դեռ չեմ ասում ուրիշ քաղաքներում, միայն Մոսկւայում
Ձառիկ տօնին այդ սեպտեմբերը երեք օր տնընդհատ այնքան
են զանգահարում, կարծես թէ Կամարինսկի պարելիս լինեն:

Հ Ո Ղ Ա Յ Ի Ն Խ Ն Դ Ի Ր Ը.

Շատ են խօսում նաև Խորհրդային Իշխանութեան միւս օրէնքների մասին:

Դիւղական ցեցերը ամենից շատ խօսում են Խորհրդային Իշխանութեան հրատարակած օրէնքի մասին, մինչ դեռ նրանք հասկացողութիւն չունեն, թէ ի՞նչ է ասում օրէնքը:

Հրատարակած են շատ օրէնքներ, և ամեն մէկը առանձին առանձին ցոյց է տալիս ով և ինչպէս պէտք է օգտւի հողից, ով հող պէտք է ունենայ և ուժից պէտք է խլել:

Խորհրդային Իշխանութիւնը աշխատում է հողից օգտւելու այնպիսի պայմաններ ստեղծել, որ գիւղացին կարողանայ լաւ ապրել և ոչ թէ կալւածատէրն:

Հողային օրէնքը հրատարակւելու առաջին օրից առանց փողի խլեց կալւածատէրերի հողը:

Կերենսկու քաւրժուպիայի կառավարութեան ժամանակ հողային հարցի մասին շատ էին խօսում. մտածում էին, թէ հալւածատէրին հողից զրկելիս, նրան փող տան, թէ ոչ, ինչպէս անեն, նրան չվերաւորեն չխլեն նրա հողը և կապիալը:

Մինչ դեռ Խորհրդային Իշխանութիւնը այդպիսիսի խօսքերին արժէք չաւել: Ուղղակի յայտարարեց, ինչպէս պատկանում է միայն մեզ մեզանից և հերկողին, և մի հարաւածով զրկեց կալւածատէրին հողից, առաւ հողը և յանձնեց հողային կոմիտեաներին բաժանելու նրանց, ով ինքը կմշակի:

Որպէսզի այդպիսի էլ հարուստները չօգտւեն և հողի շատ

բաժին չստանան, Խորհրդային Իշխանութիւնը հողաբաժանութեան և նրանից օգտւելու ձևի մասին առանձին հրահանգներ տուց:

Որոշեց հողը հաւասար բաժանել աշխատւորի մէջ և տալ նրան այնքան հող, որքան հնարաւոր է ընտանիքը կերակրելու համար, միայն այն պայմանով, որ հողը սեփականութիւն չպիտի լինի այլ միայն օգտւելու իրաւունքով:

Եւ այդ կարգադրութիւնն արեց ահա թէ ինչու համար:

Եթէ հողը տրւի մէկին սեփականութիւն, նա կարող է ծուլանալ և չմշակել և յետոյ էլ ծախել մի հարստի անարժէք գնով: Իսկ այդ բանը կուլակներին ձեռնառու է:

Նրանք ժամանակի ընթացքում կարող են նորից հողաբաժիններ գնել և զրկել աշխատւորին:

Կալւածատիրոջ հողը արդարացի բաժանելու համար Խորհրդային Իշխանութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ:

Խօսքով հեշտ է ասել, որ հողը պէտք է տալ միայն աշխատւորին, բայց զործնականապէս այդ բանն անելու համար շատ դժւար է:

Օրինակ—ի՞նչպէս պէտք է անել. երբ ուրիշ նահանգներում իմանան, որ Սարատովի նահանգում հողը աւելի արդիւնաբեր է և մնալու է միայն տեղական ժողովրդին:

Խորհրդային Իշխանութիւնը այսպէս որոշեց, առաջ հողը տալ այն անհոգ անձանց, որոնք ապրելիս են եղել այդ նահանգում: Իսկ երբ աւելորդ հող կ'մնայ, կ'արւի եկւորներին, նախ նրանց, որոնք հողագործ են եղել և ապա հողագործութեամբ պարագել ցանկացողներին:

Պէտք է ասել, որ կալւածատէրերի բոլոր հողը չի բաժանւում, այլ մի մասը յանձնւում է խորհուրդներին մշակելու:

Ահա թէ ինչու:

Երբ հողը դեռ ևս կալւածատէրերին էր պատկանում, նրանք

ահադիւն գումարներ ծախսելով այս կամ այն կտոր հողի վերայ տնկել էին այգիներ, ունէին օրինակելի տնտեսութիւն, պահում էին անասուններ, և աշխատում էին որքան կարելի է շատ օգտուել: Խորհրդային Իշխանութիւնը տեսնելով, որ հնարաւոր չէ այդպիսի մշակած հողամասերը մանր բաժիններ անել և բաժնեքին էլ չի հասնի, ուրեմն աւելի ֆուսս քան օգուտ տա՞ծ կլինի, ուստի այդ հողաբաժինը դարձեց Խորհրդային:

Օրինակ— մի կով պահելը և նրանից կաթ ստանալը համեմատաբար աւելի թանգ կնստի, քան մի նախիրը, այդ պատճառով Խորհրդային Իշխանութիւնը կարեւոր համարեց այդպիսի նախիրները օգտագործել բոլորի համար:

Համայնական կամ կոմմունա է կոչւում նրա համար, որ տնտեսութիւնը կատարւում է ամբողջ արտեղներէ միջոցով և միասին (ահա այդ ընդհանուր տնտեսութիւնը գիտութեան մէջ ասում են կոմմունա): Բոլորը միասին աշխատում են, իսկ երբ հունձը հաւաքում են, նրանից օգտւում են բոլորը միասին և միատեղ:

Յայտնի բան է, որ մարդը, ինչքան էլ նա աշխատաւոր լինի, առանց ուրիշի օգնութեան շատ բան անել չի կարող: Բայց որտեղից օգնական գտնել, երբ ամենքն իրենց սեփական տնտեսութիւնն ունեն և նրանց էլ օգնական է հարկաւոր:

Ահա հէնց աշխատող ձեռքի պահպանութեան պատճառով է, որ այժմ հունձը ոչնչանում է, մանաւանդ ներկայումս, երբ տարիներ տեղ պատերազմի ընթացքում շատ երիտասարդ և ուժեղ մարդիկ կոտորուեցին:

Ահա և մէկ ուրիշ գործ:

Ամենադատարելագործւած մեքենաները օգնութեան են դալիս հողը մշակելիս: Մակայն այդ մեքենաների համար հարկաւոր է ազատ և ընդարձակ հողաբաժին, որովհետեւ փոքրիկ տնտեսութեան համար այդ մեքենաները անպէտք են:

Իսկ եթէ մանր տնտեսութեամբ պարապողները միանան միասին և մեքենաները հարկաւոր կզան և գործն արագ կը կատարւի, այն ժամանակ հունձն առատ և միւս մթերքներն էլ շատ կստացւի: Եւ ինքը ցանոգը կուշտ կլինի, դեռ մի բան էլ աւելի կմնայ, որ կփոխանակի ուրիշ ապրանքի հետ:

Այդ ձևով գործարանի բանւորն էլ ապահով կգործի և հաց կունենայ:

Այսպէս ուրեմն Խորհրդային Իշխանութիւնն ամեն բան աշուժ է, և ոչինչ անուշադիր չի մնում: Հողի հետ միասին տալիս է նաև գործիքը:

ՍԵՒԱԶՐԵՍՏՆԵՐԻՑ ՀԵՌՈՒ:

Այդ սեւադգեստ քահանաները ու վարդապետներն էլ ցարի ժամանակ լաւ էին ապրում ի հաշիւ խեղճ բանւորի, ամեն ինչ ուտում էին, ուտում, խմում էին և փող դիզում:

Իշխանութիւնը զրկեց նրանց այդ վայելքից և և ազատեց աղքատին նրանց լծից:

Այդ բանը դուր չեկաւ սեւադգեստներին, և սկսեցին Խորհրդային Իշխանութեան դէմ կուել ամեն միջոցներով:

Սկսեցին բամբասել, որ Խորհրդային Իշխանութիւնը պրաւաւաւորներին հետեւում է, և չի թողնում հանգիստ ապրելու: Որ անասուած ժամանակի ենք յանդիպել, որ Իշխանութիւնը եկեղեցիները փակում է, աղօթք, թափօր, զանգահարութիւն արգելւում է, սրբոց մասունքները պղծում: Պատմում են Իվերսկու Ստաւածածնի պատկերը հանել են Մոսկուայի Կրեմլում եղած Մատուռից, արգելել են երկրպագել նրան և ոչնչացրել են սրբերի պատկերները:

Այդպիսի շատ դատարկ մեղադրանքներ փաթաթեցին Խորհրդային Իշխանութեան վրին:

Բայց տեսնենք, իսկապէս ինչպէս է եղել:

Սորհրդային Իշխանութիւնը մի օրէնք հրատարակեց. «Նկեղեցու բաժանումը պետութիւնից»:

Իսկ այս օրէնքը վանականներին դուր չեկաւ և նրանք սկսեցին ամեն յիմարութիւններ տարածել, ու ժողովրդին գրողներ:

Ամենքին էլ յայտնի է, որ Սորհրդային Իշխանութիւնը ոչ հեռակէ է պրաւոսլաւներին և ոչ էլ նրանց դիպել:

Ահա թէ օրէնքի մէջ ի՞նչ է ասւած:

Ով ինչպէս ուզում է, քոյ Աստուծոյ հաւատալ: Ի՞նչ կրօնի ուզում ես եղիւր, Սորհրդային Իշխանութիւնը քեզ չի նեղացնի: Կուգես եղիւր պրաւոսլաւ, կամ մահմեդական, մալական, սիկ-տանաւ և այլն քո գործն է, քեզ ոչ ոք ոչինչ չի ասի:

Բայց ցարի ժամանակ այդպէս չէր:

Հէնց հին դոկտորները ինչքան առնչեցին ցարի օրով, դեռ միւս այլադաւանների մասին չենք խօսում:

Դոկտորները, որ խաղաղ և հանգիստ ժողովուրդ էին, ցարի ժամանակ նրանց այնքան չարչարեցին, որ թողեցին հեռացան Ամերիկա:

Սորհրդային Իշխանութեան օրէնքի մեջ ասւած է, որ եկեղեցական կայք պահպանում է ժողովրդին, որ պիտի կառավարէ խորհուրդը:

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ ՄԱՍԻՆ.

Այժմ տեսնենք, թէ ի՞նչն ստիպեց Սորհրդային Իշխանութեանը Կարմիր Բանակ կազմելու և ի՞նչպէս կարգ ու կանոն մտցրեց բանակի մէջ:

Նրա կառավարութեան գլուխն անցաւ Սորհրդային Իշխանութիւնը, առաջին գործն եղաւ ցարի ժամանակ սկսած ժողո-

վրդի և բանուորի համար մահացու այդ պատերազմին անմիջապէս վերջ տալ:

Հէնց որ Բոլշեկիներն սկսեցին կառավարել, նրանք անմիջապէս դադարեցրին պատերազմը գերմանացիներին հետ և էլ ուշադրութիւն չդարձրին, որ Գերմանիայի թաղաւորը կամ միւսիս-տրը կարող են մինչև իսկ կողոպտել ամբողջ Ռուսաստանը:

Սորհրդային Իշխանութիւնը համաձայնեց ամեն տեսակի ծանր պայմաններ ընդունելու, միայն թէ վերջ տրւի այդ արեւ-նահեղ պատերազմին և հնարաւոր լինի ներքին գործերով պարա-պելու:

Ահա թէ ինչու:

Սորհրդային Իշխանութիւնը հաստատ գիտէր, որ ինչպէս ուռւս, այնպէս էլ Գերմանիայի ժողովուրդը դժգոհ էր պատե-րազմից, որ նրանց տարիներ շարունակ քայքայել էր:

Առանց այն էլ, սպասւում էր, որ ցար Նիկոլայի նման, գերմանական թաղաւորն էլ շուտով կ'նգնի գահից: Եւ այդպէս էլ եղաւ:

Մի տարի չանցաւ յեղափոխութիւն սկսեց Աւստրիայում և Գերմանիայում և թաղաւորը փախաւ Գերմանիայից:

Թէպէտ սկզբում կառակարութեան ղեկը Գերմանիայի բուր-ժուաղիայի ու նրա արքանակներին ձեռքն անցաւ, բայց և այնպէս Սորհրդային Իշխանութիւնը յետագայում մերժեց կատարելու Գերմանական թաղաւորին տուած պայմանագրի պահանջները: Ինչքան էլ Սորհրդային Իշխանութեան համար հաշտութեան պայ-մանները ծանր լինէին, միևնոյն էր պէտք էր վերջ տալ այդ պատերազմին:

Մինչ դեռ միւս երկրներում կառավարութիւնը հարուստե-րի և նրանց արքանիակների ձեռքը լինելով, համաձայն չէին դադարեցնելու պատերազմը:

Սորհրդային Իշխանութիւնը որոշեց արձակել հին բանակը

և ապա իւր և երկրի պաշտպանութեան համար կազմեց նոր բանակ, որի մէջ մտան կամաւորներ և լաւ ուճիկով:

Մինչ դեռ այդ բանը դուր չեկաւ Փարբիկանտներին ու կալաժատէրին և հին գեներալներին, որոնք սկսեցին Սորհրդային Իշխանութեան ոտի տակը փորել:

Ամեն կողմից նրանք յարձակումներ սկսեցին, շատացրին իրենց կողմնակիցներին թիւը:

Ո՞ւմ յայտնի չէ, որ թաղաւորի այդ ծառաները գոգոնցին Սրբիբուժ եղած չեխներին և յարձակեցին մեզ վերայ, քիչ էր մնում բոլորիս սովից կոտորէին:

Գործն աւելի վատացաւ, երբ այդ անիրաւներին օգնութեան հասան Ֆրանսիացիք, Անգլիացիք և Նապոնացիք որովհետեւ օտար կապիտալիստները վախեցան, որ ուսանելից օրինակ կառնեն և իրենց ժողովուրդը:

Թէպէտ Սորհրդային Իշխանութիւնը ցանկանում էր հաշտ աղբիւլ օտարների հետ և իւր երկրի ներքին գործերը կարգի բերել, սակայն նրան հանգիստ չթողին թշնամիները, որոնք ունէին և զօրք և ռազմաթիւք:

Այդ պայմաններում Սորհրդային Իշխանութիւնն ստիպւած եղաւ իւր զինւորական ոյժը շատացնելու:

Որդէսզի հնարաւոր լինէր պաշտպանելու Բանւոր գիւղացիական կառավարութիւնը, հրատարակեց մի օրէնք, որով Կարմիր Բանակի մեջ կառող եւ ծառայել միայն աւխտատու գիւղացիութիւնն ու բանուորութիւնը, որի համար միայն աշխատում է Սորհրդային Իշխանութիւնը:

Վտանգաւոր և թշնամի կապիտալիստներն ու բուրժուաներն իրաւունք չունեն մտնել զինւորական շարքերը: Նրանց հաւաքում էին միայն կաղարմաները մաքրելու, պահպանելու պահեստները և ուրիշ այլ աշխատանքներ կատարելու:

Ո՞ւմ յայտնի չէ, որ ցարի ժամանակ մեր զինւորները ի-

րաւունքներից զրկւած ճորտեր էին և ազատ խօսքն արգելւում էր:

Իսկ այժմ Կարմիր Զինւորը կատարեալ ազատ է, նա միայն հպատակւում է իւր կամանդիրին ծառայութեան ժամերին:

Զինւորները մինչև իսկ իրանց ներկայացուցիչներն ունեն բոլոր գործերի ղեկավար խորհուրդների մէջ և ստանում են 300 բուլլի ամոսական ուճիկ ամեն ինչ պատրաստի:

Որպէսզի զինւորների ազատ ժամերն իզուր չանցնեն, նրանց համար կազմում են դասախօսութիւններ, համերգ, թատրոն և այլն:

Զինւորների պարէնն էլ աւելի շատ է և մաքուր: Սորհրդային Իշխանութիւնը՝ բացի զինւորներից, օգնում է և նրանց ընտանիքներին, ասպանւած զինւորի ընտանիքն ստանում է մի անգամից մի քանի հազար բուլլի նպաստ, իսկ եթէ նա կենդանի է, ընտանիքն ամսական որոշ գումար է ստանում:

Հաշմանդամ զինւորին անխնամ չեն թողնում, նրան նպաստ և գործ են տալիս, արհեստական ուք կամ ձեռք են շինում ձրի:

Այդ բոլորի համար միլիտրդ (հազար միլիոն) փող է ծախսում, և այդպիսի գործի համար փող չեն խնայում:

Եթէ զիւղացիներից մէկին տանում են պատերազմ, հարեւանները պարտաւորւում են վաբել, ցանել և հաւաքել նրա հունձը:

Սորհրդային Իշխանութիւնը միշտ ուշադիր է, որ զիւղացի զինւորները ընտանիքներն անխնամ չմնան:

ԲԱՆՒՈՐԻ ԶՍՅԵՐԸ ՊԱՃՏՊԱՆՈՂ ՕՐԷՆՔՆԵՐ.

Սորհրդային Իշխանութիւնը չի մոռացել բանւորին: Մշակւած և հրատարակւած են այնպիսի օրէնքներ, որով կարգի է բերւում իւրաքանչիւր գործարան և Փարբիկա բանւորի կեանքը բարեկեցիկ դարձնելու համար:

Այդ բոլոր օրէնքները հաւաքւած են միասին և կոչւում են „աւխասանքի կողեկս“ (հաւաքացու և վերամշակութիւն անցեալի օրէնքներէ)։

Այժմ տեսնենք, թէ այդ հաւաքւած օրէնքների գրքի հիման վրայ իրչպէս են կարգի բերում և բարեկաւում բանւորի կեանքը։

Առաջին գործն կղաւ հաստատել ուր ժամւայ աշխատանք, որպէս զի բանւորն անընդհատ աշխատելուց չյոգնի և գործելու ընդունակութիւնից չըկէի։

Շարի ժամանակ Փարբիկանտներն ստիպում էին բանւորներին այնքան աշխատել, որքան գործատէրերին հարկաւոր է։ Թէպէտ բանւորի բարեկեցութեան համար օրէնքներ կային, սակայն նրանք չէին գործադրւում և բանւորը ստիպւած էր ամբողջ օրը գործելու։

Այժմ, Խորհրդային Իշխանութեան օրով բանւորին տանջել չի կարելի։

Միայն բացառիկ պայմաններում, երբ հարկաւոր է անհրաժեշտ և շատապ գործ անելու կամ մեքենան կարգի բերելու, բանւորը 8 ժամից աւելի է աշխատում։

Բայց այդ աւելորդ աշխատած ժամերի համար նրանք վարձատրւում են։

Եթէ բանւորը մի շաբաթ ամեն օր 8 ժամ աշխատում է, եօթերորդ օրը հանգստանում է։ Ահա հէնց այդ պատճառով որոշւած է ամեն շաբաթւայ մէջ 42 ժամ ազատ լինի գործից։

Բանւորի հանգստութեան օրը կիւրակին է։ Իսկ եթէ որեւէ գործարանում այդ օրն անհրաժեշտ է աշխատել, բանւորն իրաւունք ունի շաբաթւայ որևէ օրն ընտրել հանգստանալու։

Խորհրդային Իշխանութիւնը կրճատել է տօները և եթէ երկար մատնենք, կը տեսնենք, որ շատ լաւ է արել։

Միւս երկրներում շատ վաղուց է, որ կրճատել են տօները, որովհետև գործ անելու համար շատ քիչ ժամանակ էր մնում։

Խորհրդային Իշխանութիւնն աւելի լաւ համարեց տարւայ տօների թիւը կրճատել, իսկ դրա փոխարէն բանւորին ազատեց ամբողջ օրը տանջելուց, որը և առողջութեան և գործի համար լաւ է։

Այնքան շատ տօներ են եղել, և եթէ չկրճատէինք, բանւորը չէր կարող միշտ այն տօները, որ նրա կեանքին է վերարեւում։

Օրինակ. պէտք է միշտ նսկեսմբերի 25-ը (նոր թւով—նոյեմբերի 7), երբ բանւորն ու գիւղացին իրանց ձեռքն առան իշխանութիւնը և ազատեցին ճորտութիւնից։

Մայիսի 1-ը աշխարհի բոլոր բանւորները ճօնում են այդ օրը, և նշան այն էութի, որ նա մտնում է կապիթալիստի դեմ ապստօնելու համար։

Արտասահմանի բանւորներն տնգում, որ զուրկ են իշխանութիւնից, մայիսի մէկը տօնում են։

Խորհրդային Ռուսաստանի համար մայիսի 1-ը մեծ հանդիսով լրիւ կատարւի։ որովհետև իշխանութիւնը բանւորների և գիւղացու ձեռքն է։

Օրէնքով արգելւում է երեխաներին գործի դնել. նախ որ այդպիսի աշխատանքը մանկան առողջութեանն է վնաս և երկրորդ, նրան կը դժկեն ուսումից։

Խորհրդային Իշխանութիւնն ապահովեց բանւորի կեանքը հիւանդութեան և ծնրութեան օրերին։

Երբ բանւորը աշխատանքի անընդունակ է դառնում, նրան նշանակւում են պէշտապ տնային, որքան հարկաւոր է ապրուստի համար։

Իրենք բանւորները հոգում են, թէ որտեղ ինչ աշխատանք է կատարւում և կանոնաւոր է աւարւում արդեօք այդ դեքծը, որ պէտքի չաղդի բանւորի առողջութեան վերայ։

Աշխատանքի վարձատրութիւնը լիմա լաւ է. թէպէտ թան-

կութիւնն օրէ օր այնպէս բարձրանում է, որ դժւար է ոռճիկի չափը ,արմարեցնել թանկութեան:

Բայց և այնպէս այդ բանի առաջ էլ կանգ չի առնում Խորհրդային իշխանութիւնը և աշխատում է շարունակ աւելացնել ոռճիկները:

Եթէ Խորհրդային իշխանութիւնը չունենար այդքան թըշնամիներ , որոնց ձեռքին է գտնուում դեռ ևս շատ գործարաններ ու ֆաբրիկաներ, հասցն ու քարածուխը և ուրիշ այլ անհրաժեշտ բաներ, գործն աւելի լաւ կը դնէր:

Փախանակ ոռճիկը շատացնելու, իւրաքանչիւրին բաժանւելը այն ապրանքը, ինչ որ նրա ապրուստի համար հարկաւոր էր:

Իսկ այժմ տեսնում ես, կամ այս չկայ, կամ այն, բայց մեղադրում են Խորհրդային իշխանութեանը:

Պէտք է խոստովանել, եթէ այդ պայմաններում Խորհրդային իշխանութիւնը չլինէր, բանւորը սովից կը մեռնէր: Հաւուստները կը հաւաքէին մնացած ապրանքը, և բանւորը չէր ունենայ ոչ հաց, ոչ հագուստ, ոչ տանտնային:

Այժմ Խորհրդային իշխանութիւնը թէպէտ սոսիսերով և հաշուով է բաժանում ամեն ինչ, բայց առաջին հերթին բաւակատնութիւն է տալիս բանւորին:

Եթէ ուտելու շատ պաշար լինէր, եթէ մեր թշնամիները մեզ չխանդարէին, ամեն ինչ շատ կը լինէր և բանւորի համար ոչ մի բան պակաս չէր լինի:

Բանւորն ինքը կաշխատէր և ինքն էլ իւր աշխատանքի պտուղներից կօգտւէր:

Այժմ պէտք է իմանաք, որ գործարաններն ու ֆաբրիկաներն գտնուում են բանւորների ձեռքին և կառավարւում են բանւորական կոմիտէներով:

Գուցէ մէկն ու մէկն այսպէս կը մտածի, լաւ չի՞ լինի, որ հէնց միանգամից գործարանները տանք բանւորներին, և ով որ-

տեղ աշխատում է՝ նրա տէրը լինի: Եւ ինչ գործ լինի, միասին խորհրդակցեն ու կատարեն:

Սա շատ վատ հետեանքներ կունենար: Ինչպէս կարելի է հաւասար բաժանել բոլոր գործարանները բանւորների մէջ. չէ՞ որ մի գործարան կարող է շատ հարուստ լինել, լաւ մեքենաներ ունենալ, իսկ միւսը ոչ. առաջ կը գայ մեծ անհաւասարութիւն:

Ահա այդ պատճառով էլ Խորհրդային իշխանութիւնն իւր ձեռքն առաւ բոլոր գործարանները, նրանցից ստացած ապրանքներն էլ պէտք է մնան կառավարութեանը:

Կառավարութիւնն այնուհետեւ ինքը պիտի բաժանի ապրանքը. ամենից առաջ բաժին է հանում բանւորներին, իսկ յետոյ ինչ որ կը մնայ, անգործներին կը տայ:

Եթէ հնարաւոր լինի, ամեն բանից առատ առատ բաժին կը դրւի, բայց այժմ այդ անել չի կարելի, որովհետեւ ապրանք չկայ:

Այժմ արդէն երկար չի տևելու պաշարի քչութիւնը: Կուշակին ջարդել ենք և հերթը հասել է Դենիկինին:

Մի քանի խօսք էլ բանւորների բնակարանների մասին:

Ամենքին էլ յայտնի է, որ բանւորների բնակարաններն եղել են մութ, խոնաւ, վատ և առողջութեան համար վնասակար: Մեծ մասամբ խեղճ բանւորն ապրել է գետնայարկ ցած նկուղներում (պաղաւանքում) և չարդախի տակ: Այդ մասին ցարի կառավարութիւնը չէր էլ մտածում: Նրանք հողա էին տանում աւելի շուտ հարուստին լաւ պահելու, որոնց համար, ուրիշ տեղերից ջրանցքներով ջուր էին բերում, էլեքտրականութիւն էին անցկացնում, փողոցները քարում էին և մայթեր (տրոտուարներ) շինում, որ հարուստները ցեխի մէջ չընկնեն: Իսկ այն փողոցները, ուր բանւորներն են ապրել, չեն քարել, և հէնց որ տնձրե էր գալիս, խեղճ բանւորն փնտում էր ցեխի մէջ թաղւած: Այդ բոլորն անում էին գործի գլուխ կանգնած կապիտալիստ-

ները, վաճառականներն ու ֆարրիկանները, որոնք միայն իրենց մասին էին մտածում:

Իսկ այժմ այդպէս չէ.

Խորհրդային Իշխանութեան որոշմամբ բոլոր լաւ և գեղեցիկ տները դատարկեցին, բնակւողներին դուրս բերին և նրանց տեղ բնակեցրին բանւորներին, որոնց տւին և զանազան անհրաժեշտ տան մէջ, սեղան, աթոռ և այլն:

ԱՌԵՒՏՈՒՐ ԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.

Այժմ տեսնենք ինչո՞ւ են յարձակւում Խորհրդային Իշխանութեան վրայ վաճառականներն ու տնտեսիները:

Շատ պարզ է.

Վաճառականներն այն օրից, երբ զրկւեցին ժողովրդի հաշւին հարստանալու հնարաւորութիւնից, սկսեցին մեղադրել Խորհրդային Իշխանութեանը:

Յայտնի է, որ այդ արիւնայեղ և երկարատե պատերազմների ընթացքում, քանի գնաց աղբիւնքը պակասեց, իսկ մնացածն էլ վաճառականներն այնքան թանկացրին, որ առնելն անհնար էր: Ով հարուստ էր, փող շատ ունէր և չգիտէր, թէ ի՞նչ անի փողը, նրան ինչ, ամեն բան առնում էր:

Ահա այդ բանի գլխի կռւելու համար Խորհրդային Իշխանութիւնը օրէնք հրապարակեց, որով արգելեց վաճառականներին գրողանները հատապցնելու:

Կառավարութիւնը որոշեց իւր ձեռքն առնել ամբողջ առևտուրը, գլխաւորապէս այնպիսի խանութներ, ուր ծախում էին մանուֆակտուրա (կտորեղէն, չիթ և այլն) կօշիկ, որին ժողովուրդը մեծ կարիք ունէր:

Եւ որովհետեւ աղբիւնքը շատ քիչ էր, ուստի որոշեց եղածը բաժանել միայն սոմսերով, ի հարկէ նախ պէտք է բանւորն

ստանայ, իսկ ով չի աշխատում, նա կարող է պատահել, որ չի՞նչ չստանայ:

Իհարկէ, այդ բանը դիւր չէր գայ ոչ սպեկուլեանտին (շահագործողին), ոչ հարստին և ոչ էլ վաշխառուին:

Բայց գեւ բոլոր խանութներն խորհրդներին չի ոչտականում, իսկ եթէ այդ կը լինի, ապրանքն աւելի կէժանանայ:

Վերաւորւած են նաև տանտէրերը: Նրանց տները ձեռքից խլեցին և կառավարելու իրաւունքը յանձնեցին Խորհրդներին: Որոնց օգնելու համար տնտերներն ընտրում են անային Կոմիտէներ: Ահա այդ միջոցով հնարաւոր եղաւ ազատել տնտերը լծից:

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆՅ ՄԱՍԻՆ.

Հարուստը տնտեսական է. տեսնենք թէ ինչի համար:

Առաջ ահա թէ ի՞նչպիսի կանոններ կային.

Մէկը հարստութիւն է դիզում, իսկ մեծնդլիս իւր կարողութիւնը թողնում է ժողովրդին. որոնք պատրաստի փող ստանալով, բոլորովին դործ չեն անում: Եւ ինչո՞ւ պէտք է աշխատի, երբ իրենց աղբիւնքի համար հայրական փողը բաւական է:

Իսկ այժմ Խորհրդային Իշխանութեան օրէնքով ոչ ոք իրաւունք չունի անգործ ման գալ և ուրիշի հաշուով աղբիւ կամ ուրիշին աշխատեցնել իւր օգտին:

Եւ որովհետեւ ամենքն էլ աշխատելու դիմեն, կարգադրւած է, որ ժառանգութեամբ կառողութիւն կսակել չի կարելի:

Այսուհետեւ հէնց որ հարուստը մեռնի, նրա ամբողջ կարողութիւնը պէտք է մնայ Խորհրդային Իշխանութեանը:

Միայն այն մարդիկ, որոնց կարողութիւնը 10 հազար ընտրուց աւելի չէ, իրաւունք ունեն իրենց ունեցածը թողնել իւր ընտանիքին մահից յետոյ:

ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՆՐԻՒՆ ԺԺՈՂ ՍՆՐԴԵՐԸ.

Խորհրդային Իշխանութեան թշնամիները, իբր թէ սիրելով իրենց հայրենիքը, վերևում խօսած մեր բոլոր հարցերի մասին ամեն տեսակ բամբասանքներ տարածել են ժողովրդի մէջ:

Բայց նրանք ոչ մի խօսք չստեղծեցին հետեւեալ բաների մասին:

Յարը ժողովրդին պահում էր խաւարի մէջ:

Հասարակ գրել կարգաւ ամենքին չէին սովորեցնում:

Ռուսաստանի ժողովրդի կեօից աւելին անգրագէս եր:

Մէկին քիչ սովորեցնում էին, իսկ միւսն էլ սովորածը մոռանում էր:

Այժմ արդէն ուսումը պարտադիր է:

Բոլոր երեխաներն էլ պէտք է ուսում առնեն:

Ամենքն էլ կարող են համալսարան և ղիմնադրա մտնել առանց փողի: Խորհրդային Իշխանութիւնը մինչև ա՛յժմ գիւրքն ու դասական այլ պիտոյքները ձրի է բաժանում:

Ամեն մարդ այժմ ազատ կարող է ղիտութիւն և ուսում առնել:

Մինչ դեռ միւս երկրներում դեռ ևս այդպիսի ազատութիւն չկայ:

Ուրբեմն, եթէ ամեն մարդ կրթութիւն, ուսում է ստանում, նա էլ շատ կը հասկանայ, թէ ներկայումս ինչպէս պէտք է լաւ դնի իւր գործը:

ՄԱՆԿԱՆՑ ԽՆՈՄԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.

Խորհրդային Իշխանութիւնը մտածում է մանուկների մասին:

Գիտէք, որ ուտելու պաշարը շատ քիչ է, բայց էլի Խորհրդային Իշխանութիւնը հոգ տարաւ մանուկների մասին և նրանց համար նոր օրէնք հրատարակեց:

Նրեխաներին ձրի նաւ տալ եւ բաց քողնել ձրի ամեն տեսակի ուտելիքներ:

Եթէ երեխաների մասին փողերից չմտածենք, չէ որ նրանք, որ մեծանան, կը լինեն աւելի հիւանդոտ և թոյլ բանւորներ:

ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆ.

Մի քանի խօսք էլ ասենք դատարանի մասին:

Մենք տեսանք, թէ ինչքան լաւ բաներ է արել Խորհրդային Իշխանութիւնը.

Յայտնի է, որ ցարի ժամանակ դատարաններում դործ և արդարութիւնն այնպէս էին տանում, ինչպէս նրանց հրամայում էին:

Շատ անգամ անմեղ մարդիկ դատապարտւում էին:

Այժմ դատարանը ժողովրդական է: Այդտեղ գործը դը վճռւում է այն դատաւորներով և նախագահով, որոնց ուղարկում է ինքը Խորհուրդը, Դատարանի նախագահ լինելու համար հարկաւոր չէ հարուստ լինես:

Հարուստներն այդ պատւից զրկւած են:

Օրէնքում որոշ սոււած է, ինչպէս պէտք է վարել գործը, որ ամեն անարդարութիւն վերանայ:

ՊՍԱԿ ԵՒ ԱՊԱՀԱՐԱՋԱՆ.

Մէկ ուրիշ կարևոր օրէնք էլ կայ, որի մէջ աււած է, թէ ինչպէս պէտք է պոսակել և ինչպէս պէտք է ծնւածների ու մեռածների անունները մտցնել չափաբերականների մէջ:

Ապահարադանի համար էլ աււած է, թէ ինչպէս պէտք է բաժանւած ծնողները խնամք տանեն երեխաներին և նրանց զաւակներն էլ փոխադարձաբար ծնողներին պիտի օգնեն:

Մինչ դեռ այս մասին Խորհրդային Իշխանութեան թշնամիները բամբասում էին, որ պսակը արգելել են, և ահա թէ ինչն էր դրա պատճառը. Օրէնքում աււած է, ուղում ևս մտիք եկեղեցի պսակելի, ոչ ոք քեղ չի արգելում: Բայց որպէսզի ապացուցես, որ դու իսկապէս պսակւած ես և դրա համար փառ-

տաթղթեր ունենաւ, դու պէտք է դիմես Խորհրդային Իշխանութեան, թէ չէ եկեղեցական պատկը բաւական չէ:

Իսկ ով ցանկանում է պատկել առանց քահանայի կարելի է:

Խորհրդային Իշխանութիւնը կտայ քեզ մի վկայական, որ դու պատկեցիր և գրանով էլ գործը կը վերջանայ և պատկը օրինաւոր կը համարուի:

Միևնոյն բանը ապահարազանի վերաբերելու:

Եթէ ամուսինները միասին ապրել չեն կարողանում, պէտք է դիմեն Խորհրդային Իշխանութեան, որն անմիջապէս որոշում է, թէ ով ում պէտք է օգնի և երէխաներին ով պիտի պահի:

Այգպիսով ամեն ինչ շատ հեշտ կը լինի և ոչ ոք չի ստիպի ակամայից կնոջ հետ կամ մարդու հետ ապրելու:

Միշտ կարելի է բաժանել և ապահարազան տալ, երբ համաձայնութիւն չկայ:

Բանուորներ եւ գիւղացիներ, ամուսնացեալ Խորհրդային Խաւանութիւնը:

Մենք տեսնեք, թէ ինչքան լաւ բաներ է արել Խորհրդային Իշխանութիւնը և էլի շատ բան ունի աշխուշ:

Մեր գործը կը վերջացնենք միայն այն ժամանակ, երբ կը ջարդենք մեր թշնամիներին:

Այդ բանը թող բոլորն էլ մտքումը պահեն և ամեն րանով օգնութեան գաց Խորհրդային Խաւանութեան:

Չէ որ այդ Իշխանութիւնը բանւորական և գիւղացիական է:

Եթէ մենք այժմ մեր կառավարութիւնը կորցնենք, կոչընչանայ ամբողջ պետական դադմը և ամեն բանից կը զրկւենք. Աւելի վատ կը լինի, երբ նորից կը վերադառնան կապիտալիստն ու կաւաճատէրը և նորից հին կարգերը կը վերականգնի:

Իսկ թէ նրանք խնչպիսի կարգեր կը մտցնեն, մեզ արդէն յայտնի է: Նրանք իրենց ֆասանները կը հանեն բանւորի ջանից:

Եւ որպէսզի այդպէս չլինի, հարկաւոր է ամեն բանով օգնել Խորհրդային Իշխանութեանը, որ կարողանայ իւր գործի յաջողութեամբ առաջ տանել:

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0038987

